

УДК 657.1

С. Є. ЛОШАКОВА**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ**

Розглядаються проблеми реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємствах України. Визначено необхідність обґрунтованого підходу до формування облікової політики, складання наказу про облікову політику. Проведено порівняння застосування різних форм ведення та організації бухгалтерського обліку для підприємств. Пропонується враховувати можливості та обмеження застосування форм ведення та організації бухгалтерського обліку для конкретного підприємства з метою підвищення ефективності та зменшення витрат підприємства на ведення обліку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, облікова політика, форми ведення бухгалтерського обліку, організація бухгалтерського обліку, аутсорсинг, ефективність.

С. Е. ЛОШАКОВА**ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ И ВЕДЕНИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ**

Рассматриваются проблемы реформирования системы бухгалтерского учета и финансовой отчетности на предприятиях Украины. Определена необходимость обоснованного подхода к формированию учетной политики, составлению приказа об учетной политике. Проведено сравнение применения различных форм ведения и организации бухгалтерского учета для предприятий. Предлагается учитывать возможности и ограничения применения форм ведения и организации бухгалтерского учета для конкретного предприятия с целью повышения эффективности и уменьшения затрат предприятия на ведение учета.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, учетная политика, формы ведения бухгалтерского учета, организация бухгалтерского учета, аутсорсинг, эффективность.

S. E. LOSHAKOVA**FEATURES OF ORGANIZING AND CONDUCTING OF ACCOUNTING AT UKRAINIAN ENTERPRISES**

The problems of reforming the accounting and financial reporting system at Ukrainian enterprises are considered. The study of modern approaches to accounting in enterprises of different organizational and legal forms of ownership, effective system of accounting in enterprises, and determination of peculiarities of implementation in accounting companies, taking into account which will provide an opportunity to ensure effective organization of accounting in the enterprise. The necessity of a reasonable approach to formation of accounting policy, drawing up an order on accounting policy are determined. A comparison of the application of various forms of management and organization of accounting for enterprises, such as independent accounting and reporting directly by the owner or manager of the enterprise, the introduction of the position of an accountant in the state of the enterprise or the creation of an accounting department headed by a chief accountant, the use of services of a specialist in accounting, registered as an entrepreneur without the creation of a legal entity, on a contractual basis accounting a registered accounting or audit firm are investigated. It is proposed to take into account the possibilities and limitations of the use of forms of management and organization of accounting for a particular enterprise in order to increase the efficiency and reduce the costs of the enterprise for accounting.

Keywords: accounting, accounting policy, forms of accounting, organization of accounting, outsourcing, efficiency.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки в Україні важливе місце посідає проблема реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. З входженням країни у світове співтовариство одним із головних завдань підприємства є вдосконалення ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Бухгалтерський облік – це складний механізм, призначенням якого є забезпечення інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів з метою здійснення ефективного управління суб'єктом господарювання в сучасних умовах. Саме для цього бухгалтерський облік має бути організований відповідно до вимог чинного законодавства та особливостей господарської діяльності конкретного підприємства. Для будь-якого підприємства важлива розробка заходів щодо ефективної організації обліку, аналізу та контролю діяльності кожного окремого підприємства, тому правильний підхід до цього питання та вибір найефективнішої форми обліку є головним напрямком роботи підприємства.

Особливої актуальності набуває питання раціональної організації бухгалтерського обліку відповідно до вимог системи управління підприємством у цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Актуальність проблеми засвідчує широка дискусія науковців у зазначеному напрямі. Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що особливу увагу на дану проблему та перспективи її розвитку у своїх працях звертають вітчизняні вчені, а саме: Балюк Т. К., Бутинець Ф. Ф., Городиський М. П., Голов С. Ф., Кіндрацька Л. М., Кузьминський Ю. А., Кужельний М. В., Малюга Н. М., Палій В. Ф., Петрова В. І., Пушкар М. С., Соколов Я. В., Сопко В. В., Шилова Т. С. та інші. Однак дані роботи містять ґрунтовні теоретичні відомості, і в повному обсязі не розкривають особливості здійснення облікової діяльності підприємствами, залишається невирішеним низка питань щодо удосконалення ведення та організації обліку в межах конкретного підприємства. Наявність невирішених питань щодо організації обліку на вітчизняних підприємствах

зумовлює необхідність наукового обґрунтування і розробки практичних рекомендацій щодо створення системи ефективної організації обліку на підприємстві.

Мета дослідження полягала в вивченні діючої практики обліку на підприємствах, в проведенні дослідження ефективної системи ведення бухгалтерського обліку на підприємствах та визначенні особливостей здійснення обліку на підприємствах різних форм власності, врахування яких надасть можливість забезпечити ефективну організацію обліку на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах України регламентується п'ятьма рівнями:

- 1) нормативно-правові акти вищої юридичної сили;
- 2) акти вищого органу в системі органів виконавчої влади;
- 3) положення, що затверджуються Міністерством фінансів України, постанови та накази НБУ, Державної казначейської служби України;
- 4) нормативно-правові акти та методичні рекомендації Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби України, Державної статистичної служби України та інших органів виконавчої влади;
- 5) рішення щодо організації та ведення бухгалтерського обліку, що приймаються керівництвом підприємства на підставі законодавчих актів попередніх чотирьох рівнів.

Результати аналізу показують, що зарубіжний досвід ведення бухгалтерського обліку розглядається як засіб реалізації, контролю господарської діяльності та активізації людського фактору. На відміну від нього організація бухгалтерського обліку в Україні не передбачає виділення рівня теоретиків і практиків. Це пояснюється відсутністю тісних зв'язків між державними органами, керівниками підприємств та науковцями.

Один з факторів забезпечення бажаних результатів – створення умов для організації бухгалтерського обліку господарської діяльності, яка б була надійним джерелом інформації для проведення контролю та аналізу. Враховуючи проблеми гармонізації вітчизняного обліку на макро– та мікро–рівнях, розвиток підприємницької діяльності в Україні, питання організації бухгалтерського обліку повинні вивчатись з точки зору відповідності їх чинному нормативному полю з облікових питань, забезпеченню потреб суб'єктів господарювання, зокрема, тих, хто здійснює зовнішньоекономічну діяльність, підтримується закордонними інвесторами. Вдосконалення організації бухгалтерського обліку доцільно вирішувати комплексно в напрямках: методичному, технічному, адміністративно-організаційному. Критерії оптимального поєднання зазначених етапів не можуть бути аналогічними для різних підприємств, оскільки залежать, в першу чергу, від їх економіко–організаційної структури, а також повинні враховувати реальні можливості та резерви підприємства в питаннях реалізації обраної системи

організації обліку для одержання бажаних результатів.

Серед багатьох існуючих факторів, які відображаються на організації бухгалтерського обліку підприємств, більшість вчених–економістів, виділяють наступні:

1. Обмежені фінансові можливості щодо залучення висококваліфікованих фахівців з бухгалтерського обліку та з інших сфер (зокрема, юриспруденції, маркетингу, менеджменту). Тут важливо знати і розуміти, що первинна постановка бухгалтерського обліку – така ж необхідна умова при організації роботи підприємства, як і упорядкування його установчих документів.

2. Потреба у всебічних знаннях законодавства для здійснення своєї діяльності. Для організації навіть невеликого підприємства необхідно всебічне знання існуючої законодавчої бази: цивільного, податкового, трудового, валютного, митного, зовнішньоекономічного законодавства. Відсутність відповідних знань часто використовується протилежною стороною в своїх інтересах. Недостатність економічної та правової освіти і відсутність знань з організації документообігу є сьогодні одними з найбільш поширених проблем.

3. Невелика кількість працюючих на малих підприємствах. Оскільки обсяги діяльності не дозволяють зайняти весь робочий час співробітника виконанням виключно його спеціальних обов'язків, його просять також виконувати інші роботи, в тому числі ті, які потребують знань з інших галузей, фахівців з яких у підприємства немає. Таким чином, малі підприємства в більшому ступені потребують універсальних працівників.

4. Слабка захищеність перед фіскальними та іншими контролюючими органами. Відсутність можливості тримати висококваліфікованих фахівців і недосконалість існуючої судової системи призводить до того, що перевіряючий орган може здійснювати протиправні дії, змушуючи переплачувати податки, робити інші дії, які принижують персонал і інтереси суб'єктів малого підприємництва.

5. Недостатнє знання керівництвом завдань бухгалтерського обліку. В системі управління організацією бухгалтерський облік виконує функцію зворотного зв'язку, тобто надає інформацію керівнику про те, чим він керує і до яких наслідків це призводить. Двома найважливішими завданнями бухгалтерського обліку є забезпечення збереження майна та визначення результатів діяльності. Незнання цих завдань керівництвом призводить іноді до небажаних ситуацій.

Вітчизняні науковці, які займаються питаннями організації бухгалтерського обліку, спрямовують свій науковий потенціал на вирішення проблем удосконалення всіх етапів його організації з метою досягнення повноти та корисності інформації, що міститься в бухгалтерських документах (первинних, зведених) та формах звітності, запровадження прийомів і методів економічного аналізу для отримання інформативних аналітичних даних в процесі прийняття управлінських рішень.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві регламентується переліком документів, серед яких обов'язковими є положення про бухгалтерську службу, положення про головного бухгалтера, графіки документообігу тощо. Крім цього, документування бухгалтерського обліку передбачає посадові інструкції виконавцям, що розробляються безпосередньо керівником підприємства.

Як доводять дослідження, не всі підприємства приділяють належну увагу плануванню організації бухгалтерського обліку, зокрема, плану документообігу (графіку руху документів з моменту їх виписки до передачі в архів), графіку виконання облікових робіт, графіку підготовки звітних даних, планам (графікам) проведення інвентаризацій, ревізій та перевірок.

Організація обліку - це прерогатива засновника (керівника), ведення обліку – виключно обов'язки головного бухгалтера. За правильність застосування методології (узгодженої із засновником) та технології обліку відповідальність покладається внутрішнім нормативним актом на бухгалтерську службу. Це може передбачатись в Положенні про бухгалтерську службу підприємства, Статуті, спеціальному наказі, контракті з головним бухгалтером тощо. Ведення обліку - це застосування бухгалтерською службою узгодженої з керівництвом підприємства методології та технології відображення в обліку фактів господарського життя та складання фінансової звітності за діючими стандартами обліку.

Ведення обліку має на даний час певні суперечності. Адже законодавче регламентування в Україні двох видів обліку – бухгалтерського (фінансового) і внутрішньогосподарського (управлінського) без методичного підкріплення поставило перед бухгалтерами-практиками завдання, що на сьогодні не вирішено: вчені розділилися на прихильників розподілу бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський. Чумаченко М., Палій В., Івашкевич В., Голов С. та ін. визнають управлінський облік як інтегровану систему інформації, що об'єднує в собі планування, нормування, організацію виробництва, маркетинг, бухгалтерський облік, регулювання, стимулювання, ціноутворення тощо, і противників такого поділу. Соколов Я., Валуєв В., Бородін О., Сопко В., Кирейцев Г. та ін. визнають управлінський облік як частину бухгалтерського обліку, основним завданням якого є облік виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції.

Елементом регулювання бухгалтерського обліку та звітності є облікова політика підприємства. Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Облікова політика підприємства базується на основних принципах обліку та звітності.

У межах запропонованих способів та визначених стандартами загальних правил підприємства мають можливість моделювати варіанти відображення облікової інформації

відповідно до конкретних обставин. Сукупність принципів, методів і процедур, які використовує підприємство для складання і подання фінансової звітності, становить облікову політику, яку кожне підприємство визначає самостійно. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] міністерства в межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей, розробляють на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування.

Безпосередньо, керівник підприємства відповідає за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів, відображення здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності впродовж встановленого терміну, але не менше трьох років. До функцій керівництва підприємства також входить забезпечення облікового процесу та формування облікового апарату.

Відповідно до наказу про облікову політику на підприємстві ведеться бухгалтерський, податковий і статистичний облік та звітність в порядку, що встановлюється чинним законодавством. Облікова політика підприємства повинна бути затверджена спеціальним наказом про облікову політику. Зміни до наказу про облікову політику підприємства вносяться за обставин, які передбачаються законодавством в додатки до облікової політики.

Наказ про облікову політику є одним з основних документів, що встановлюють правила ведення та організації бухгалтерського та податкового обліку. Слід зазначити, що наказ про облікову політику затверджується керівником підприємства, щороку за поданням головного бухгалтера. Основне призначення облікової політики полягає в: упорядкуванні облікового процесу на підприємстві; методологічному та методичному відображенні майна підприємства, господарських операцій та результатів його діяльності; наданні бухгалтерському обліку планомірності та цілеспрямованості; забезпеченні ефективності обліку, необхідних обґрунтованих витрат. Облікова політика підприємства повинна дотримуватись принципів організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Формування облікової політики потрібно розглядати як один із найважливіших елементів планування діяльності підприємства. Кваліфікована розробка Наказу про облікову політику дозволяє вибрати підприємству оптимальний варіант обліку, який максимально відповідатиме меті діяльності підприємства та поставленим завданням. Наказ про облікову політику – це перший документ, з перевірки якого починається проведення аудиту підприємства. Безпосередньо наказ про облікову політику затверджує вибір методів та способів ведення обліку здійснених на основі професійного судження [2].

Наказом керівника підприємства затверджується порядок ведення та організації бухгалтерського обліку, так наказом, зокрема, визначається:

– співробітники, які ведуть облік (чисельність, структура облікового апарату, його підпорядкованість і розміщення);

– як ведеться облік, а саме за допомогою яких рахунків, документів, форм обліку, які реєстри обліку використовуються, яка техніка ведення обліку та технологія обробки облікової інформації, інформаційні системи обліку, інформаційні системи подачі інформації в державні органи;

– в які терміни та як здійснюється збір, оброблення, узагальнення та надання інформації;

– план інвентаризації;

– робочий план рахунків та їх кореспонденція.

Керівник визначає особливості організації обліку на підприємстві, виходячи з власних переконань. Проте для ефективної та раціональної організації обліку необхідним є також вивчення та врахування особливостей діяльності конкретного підприємства.

Ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою притаманно для середніх та великих підприємств. Централізовані бухгалтерії зазвичай створюються в об'єднаннях підприємств або державних організаціях.

Самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства як форма організації бухгалтерського обліку зазвичай застосовують на невеликих приватних підприємствах. Проте цю форму забороняється застосовувати на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися, а саме для акціонерних товариств, банків, інвестиційних компаній та ін.

З огляду особливостей ведення бухгалтерського обліку для потреб підрядних підприємств найбільш доцільним та ефективним є запровадження на підприємстві посади бухгалтера чи навіть створення бухгалтерської служби в залежності від розмірів підприємства та організаційно-правової форми. При формуванні облікової політики бухгалтера такого підприємства необхідно вирішити методичну проблему ведення обліку в площині нормативного регулювання, укладених підрядних договорів та особливостей діяльності підприємства.

Для фізичних осіб-підприємців, що виконують певні операції короткотермінового характеру, надають окремі послуги, виробляють товари, діяльність яких обмежено розміром доходу за спрощеною системою оподаткування, можливим є застосування самостійного ведення бухгалтерського обліку та складання звітності, або користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємця без створення юридичної особи, або користування послугами аудиторської фірми.

Такі ж форми ведення бухгалтерського обліку є прийнятими і для організацій громадського сектору без створення юридичної особи, або для громадських організацій, які створені як юридичні особи.

Все більше в Україні поширюється користування послугами спеціаліста з

бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємця без створення юридичної особи.

Ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку аудиторською фірмою надає змогу підприємствам отримати якісні послуги з обліку, тому ця форма ведення бухгалтерського обліку для потреб підприємств різних організаційно-правових форм користується все більшим попитом в Україні. За останні роки зростаючими темпами збільшується кількість підприємств та фізичних осіб-підприємців, які віддають на аутсорсинг бухгалтерські послуги. Для ведення бухгалтерського обліку аудиторською фірмою необхідна наявність в останньої ліцензії на здійснення аудиторської діяльності. Представники українського бізнесу, які часто бувають за кордоном, захоплено відгукуються про те, що зарубіжні компанії не тримають величезних бухгалтерських відділів. Мовляв, на заході власник або менеджер займається бізнесом, а не веде бухгалтерський облік і тим більше, не контролює подання податкової звітності.

Порядок ведення та організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в банках і бюджетних установах характеризується певними особливостями, які відмінні від бухгалтерського обліку підприємств.

Для організації обліку важливе значення має систематизація господарських операцій. Має забезпечуватися контроль за виконанням планів, своєчасне і правильне документування операцій, забезпечення достовірності даних. Повинен проводитись контроль за збереженням продуктів праці, якістю надання послуг, та ін. Окрім цього бухгалтерський облік має бути еластичним і мати змогу варіювати при виникненні деяких особливих ситуацій. Для цього слід деталізувати та автоматизувати облік на всіх підприємствах та приділяти його веденню увагу та значення, шукати шляхи його вдосконалення та розвитку.

На малих підприємствах бухгалтерський облік складається з первинного обліку (документування господарських операцій), поточного обліку (хронологічні та систематичні відображення господарських операцій на підставі первинних документів у регістрах бухгалтерського обліку) та узагальнюючого обліку (підготовка фінансової звітності, контрольних та аналітичних таблиць) [3].

Значна кількість малих підприємств обирає спрощену форму бухгалтерського обліку, виходячи з потреб свого виробництва і управління, яка застосовується при обліку основних засобів, виробничих запасів [4].

Слід зазначити, що на сучасному етапі у бухгалтерському обліку малих підприємств існують такі проблеми як складність формування облікової політики малого підприємства, складність застосування окремих П(С)БО, складність методик обліку доходів та витрат для малих підприємств.

Раціональна організація обліку на підприємстві можлива за умови вивчення структури, особливостей технології та організації виробництва, що забезпечує правильну організацію обліку господарських процесів, встановлення взаємовідносин окремих

підрозділів підприємства з бухгалтерією, визначення порядку документації господарських операцій і документообороту, реєстрації господарських операцій в системі рахунків синтетичного та аналітичного обліку, методики калькулювання собівартості продукції, порядку узагальнення облікової інформації. При цьому визначають також технічні засоби одержання облікової інформації, використання обчислювальної техніки, склад і кваліфікацію облікового персоналу та інші конкретні умови ведення обліку на підприємстві.

Однією з передумов запровадження наукової організації праці в бухгалтерії є характер технології облікового процесу, оскільки облік можна представити у вигляді декількох безперервних стадій, що охоплюють поточне спостереження, вимірювання, реєстрацію, систематизацію господарських операцій, підготовку, аналіз та контроль показників звітної інформації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ведення бухгалтерського обліку на підприємствах всіх форм власності з урахуванням багатьох особливостей передбачає правильність і раціональність організації ведення бухгалтерського обліку. За результатами проведеного дослідження сучасних підходів до ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних організаційно-правових форм власності визначено необхідність обґрунтованого підходу до формування облікової політики, складання наказу про облікову політику.

В процесі дослідження проведено порівняння застосування різних форм ведення та організації бухгалтерського обліку для підприємств. Однією з основних причин неефективного управління є необґрунтоване рішення щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, відсутності побудови системи ведення бухгалтерського обліку. Визначено можливості та обмеження застосування форм ведення та організації бухгалтерського обліку, що надасть змогу обрати найбільш ефективні рішення на підприємстві та підвищити ефективність, і зменшити витрати підприємства на ведення обліку.

Узагальнюючи результати проведених досліджень, доцільно зазначити, що врахування рівнів регулювання бухгалтерського обліку, визначених обґрунтованих особливостей функціонування систем бухгалтерського обліку у вітчизняній практиці є основою для подальшої успішної реалізації заходів щодо забезпечення його раціональної організації.

Значний вплив на діяльність підприємства здійснює правильна організація бухгалтерського

обліку, що обумовлює необхідність подальших досліджень, які будуть направлені на пошук раціональних напрямів забезпечення ефективності організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах України.

Список літератури

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996–XIV – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Городиський М.П. Особливості організації та ведення бухгалтерського обліку підприємств // <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/57374/57448> – Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(18). – С. 87–92.
3. Андрюшенко Г. Актуальні питання формування облікової політики малих підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 11. – С. 10–14.
4. Шилова Т.С., Балуєк Т.К. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу // <http://intkonf.org/shilova-ts-balyuk-tk-osoblivosti-organizatsiyi-obliku-na-pidpriemstvakh-malogo-biznesu>. - Вінницький торговельно-економічний інститут КНЕУ. – Рубрика: Соціум. Наука. Культура, Економіка. – 2010.
5. Кужельний М. В., Левицька С. О. Організація обліку: Підручник – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
6. Левицька С. О. Організація обліку діяльності суб'єктів як синергетичний процес інформаційного забезпечення їх менеджменту / С. О. Левицька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острого: Вид-во НУ«ОА», травень 2016. – № 1(29). – С. 133–139.

References (transliterated)

1. Zakon Ukrainyiny "Pro buxgalters'kyj oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini" vid 16.07.1999 r. no 996–XIV – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Gorody's'kyj M.P. Osobly'vosti organizatsiyi ta vedennya buxgalters'kogo obliku pidryadny'x pidpry'emstv // <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/57374/57448> – Mizhnarodny'j zbirnyk naukovy'x prac'. Vy'pusk 3(18). – P. 87–92.
3. Andryushhenko G. Aktual'ni py'tannya formuvannya oblikovoyi polity'ky`maly'x pidpry'emstv // Buxgalters'kyj oblik i audy't. – 2008. – no 11. – P. 10–14.
4. Shy'lova T.S., Balyuk T.K. Osobly'vosti organizatsiyi obliku na pidpry'emstvax malogo biznesu // <http://intkonf.org/shilova-ts-balyuk-tk-osoblivosti-organizatsiyi-obliku-na-pidpriemstvakh-malogo-biznesu>. - Vinny'cz'kyj`torgovel'no-ekonomichny'j insty'tut KNEU. – Rubry'ka: Socium. Nauka. Kul'tura, Ekonomika. – 2010.
5. Kuzhel'ny'j M. V., Levy'cz'ka S. O. Organizatsiya obliku: Pidruchny'k – K.: Centr uchbovoyi literatury', 2010. – 352 p.
6. Levy'cz'ka S. O. Organizatsiya obliku diyal'nosti sub'yektiv yak sy'nergety'chyj proces informacijnogo zabezpechennya yix menedzhmentu / S. O. Levy'cz'ka // Naukovi zapy'sky` Nacional'nogo universy'tetu «Ostroz'ka akademiya». Seriya «Ekonomika»: naukovy'j zhurnal. – Ostrog: Vy'd-vo NU«OA», traven' 2016. – no 1(29). – P. 133–139.

Надійшла (received) 08.06.2018

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Лошакова Світлана Євгенівна (Лoшaкoвa Свeтлaнa Eвгeнeвнa, Loshakova Svitlana Evgenivna) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; старший викладач кафедри економічного аналізу та обліку, м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5476-782X>; e-mail: loshsvet@yahoo.com